

Reykjavík, 30. apríl 2012

Umhverfisstofnun
Tryggvi Þórðarson
Suðurlandsbraut 21
108 Reykjavík

Efni: Drög að áfanga- og verkáætlun fyrir gerð vatnaáætlunar 2011-2015. Umsögn Veiðimálastofnunar.

Framsetning áfanga- og verkáætlunar

Á bls. 6 í áfanga- og verkáætlun er markhópi áætlunarinnar lýst sem „*öllum sem hafa áhuga á vatni og ástandi þess, m.a. þátttakendum í vatnaráði, vatnasvæðisnefndum og ráðgjafarnefndum fagstofnana og eftirlitsaðila og hagsmunaaðila, heilbrigðisnefnda, heilbrigðisfulltrúa, sveitarstjórnarmanna, meðlima umhverfissamtaka og annarra hagsmunasamtaka, s.s. veiðifélaga og stangveiðifélaga, starfsmanna fiskeldisfyrirtækja, fagstofnana og orkufyrirtækja, landeigenda og veiðiréttarhafa auk annarra áhugasamra landsmanna.*“ Veiðimálastofnun bendir á að ofangreind áætlun ber þess merki að vera ætluð annars vegar almenningi og hins vegar fagstofnunum sem eiga að vinna eftir henni, enda er hún fullítarleg og illlæsileg fyrir almenning en ekki nógu ítarleg fyrir þær fagstofnanir sem eiga að vinna eftir henni. Veiðimálastofnun teldi því æskilegt að fara enn lengra með það sem fram kemur á bls. 24 um ítarlegri umfjöllun um verkefni framundan, með því að skilja hana í tvennt svo þjóna megi betur þessum ólíku markhópum.

Veiðimálastofnun bendir á að málfar í áætluninni er stundum þungt í lestri, ósamræmis gætir í hugtakanotkun og töluvert er um endurtekningar. Mikilvægt er að yfirfara hana í heild sinni með því markmiði að einfalda málfar, skýra texta og gæta samræmis í notkun á hugtökum enda eru mörg ný og því auðvelt að ruglast á þeim.

Efnislegar ábendingar

Á bls. 16 undir fyrirsögninni „Innleiðingar- og framkvæmdatímabil“ kemur fram að „í stuttu máli gangi lög um vatnastjórnun og vatnatilskipunin út á að fyrir árið 2016 skuli gera vatnaáætlun, aðgerðaáætlun og vöktunaráætlun fyrir allt landið“. Veiðimálastofnun bendir á að lögin ganga ekki út á að búa til ofangreindar áætlanir heldur að vernda vatnsauðlindina og til þess þarf bæði að búa til vatnastjórnunarkerfi og setja fram áætlanir.

Á bls. 36 er fjallað um verklið sem kallast „eiginleikalýsing vatnshlota“. Þar stendur orðrétt:

„Í lýsingu á eiginleikum felst að taka ákvörðun um skilgreiningarþætti (lýsa) og flokkunarkerfi fyrir gerðir vatnshlota og skiptingu vatnshlota í gerðir. Lýsingin tekur einnig til mats á álagi af starfsemi manna og áhrifum þess á ástand yfirborðsvatns og grunnvatns og síðan flokkunar yfirborðsvatnshlota í þrjú flokka með tilliti til þess hversu líklegt sé að vatnshlotið muni uppfylla umhverfismarkmiðið. Að síðustu tekur eiginleikalýsingin til efnahagslegrar greiningar á vatnsnotkun. Upphafleg eiginleikalýsing mun fara þannig fram að hópar vatnshlota verða greindir saman allstaðar þar sem því verður við komið.“

Veiðimálastofnun lítur svo á að með eiginleikum vatnshlota sé átt við sérkenni þeirra, s.s. efnafræði- og líffræðileg. Því telur stofnunin villandi að nota hugtakið „eiginleikalýsing vatnshlota“ yfir mat á álagi af starfsemi manna og yfir efnahagslega greiningu á vatnsnotkun. Fimmta grein vatnatilskipunar Evrópu fjallar um eiginleikagreiningu vatnasviðs, yfirlit yfir umhverfisáhrif af mannavöldum og efnahagslega greiningu vegna vatnstöku. Þó að þar sé fjallað um þessa liði undir sömu lagagrein er um þrjú aðskilda verkþætti að ræða. Veiðimálastofnun telur því mikilvægt að greina á milli þessara þriggja verkþátta; 1. eiginleikagreining yfirborðsvatnshlota, 2. mat á áhrifum álags og 3. efnahagsleg greining vegna vatnsnotkunar.

Á bls. 36 er fjallað um skiptingu vatnshlota í gerðir. Veiðimálastofnun bendir á að stofnunin kemur að þeirri vinnu ásamt Veðurstofu Íslands með því að kanna tengsl milli líffræðilegra gæðapátta og fyrirhugaðra lýsa.

Á bls. 27 undir fyrirsögninni „frumflokkun á vistfræðilegu ástandi“ stendur eftirfarandi:

„Á fyrsta tímabilinu þegar verið er að innleiða nýja stjórnkerfið er ætlunin að gera frumflokkun á vistfræðilegu ástandi þeirra vatnshlota sem þegar hafa verið flokkuð á grundvelli reglugerðar um varnir gegn mengun vatns. [...] Að öðru leyti verður formleg flokkun ekki gerð fyrir en eftir 2015.“

Veiðimálastofnun bendir á að í þeirri flokkun er hvorki horft til mismunandi gerða yfirborðsvatnshlota né líffræðilegra gæðapátta sem eru grundvöllur hins nýja stjórnkerfis í vatnamálum. Það liggur því ekki ljóst hvernig verður hægt að tengja þessi tvö kerfi beint saman á einfaldan hátt. Athygli vekur með hversu eindregnum hætti þetta er sett fram án sérstaks samráðs við Veiðimálastofnun, sem þó gegnir samræmingarhlutverki í hinni vistfræðilegu flokkun skv. 8. gr. reglugerðar nr. 935/2011 um stjórn vatnamála.

Á bls. 40 er undirfyrirsögnin: „*Skilgreining viðmiðunaraðstæðna og aðstæðna*“. Veiðimálastofnun leggur til að fyrirsögn og tilheyrandi texta verði breytt á eftirfarandi hátt til einföldunar:

Skilgreining viðmiðunaraðstæðna

Fyrsta skrefið í gerð flokkunarkerfis fyrir vistfræðilegt ástand yfirborðsvatnshlota er skilgreining gerðarsértækra viðmiðunaraðstæðna fyrir valda líffræðilega gæðapætti sem og aðra ólífræna gæðapætti sem styðja lífríkið. Viðmiðunaraðstæður eru vistfræðilegar aðstæður sem gert er ráð fyrir við mjög gott ástand. Gert er ráð fyrir að Veiðimálastofnun komi með tillögur um líffræðilega gæðapætti og viðmiðunaraðstæður fyrir ár, árósa og stöðuvötn og Hafrannsóknastofnun fyrir strandsvæði. Vistfræðilegt ástand grunnvatns er ekki metið og því eru ekki skilgreindar viðmiðunaraðstæður fyrir það.

Veiðimálastofnun bendir á að ekki er fjallað um hlutverk Veðurstofu Íslands í ofangreindum verkþætti, þrátt fyrir að hún gegni samræmingarhlutverki um hina ólífrænu (eðlisefnafræði- og vatnsformfræðilegu) gæðapætti á samkvæmt 8. gr. reglugerðar nr. 935/2011 um stjórn vatnamála.

Á bls. 40 er einnig undirfyrirsögnin: „*Viðmið fyrir vistfræðilegt ástand yfirborðsvatnshlota*“. Veiðimálastofnun leggur til að fyrirsögn og tilheyrandi texta verði breytt á eftirfarandi hátt til einföldunar:

Vistfræðilegt ástand yfirborðsvatnshlota

Eftir að viðmiðunaraðstæður, aðstæður við mjög gott vistfræðilegt ástand, hafa verið skilgreindar m.t.t. líffræðilegra og ólífrænna gæðapátta þarf að skilgreina á sama hátt viðmið fyrir hina neðri ástands flokka og mörk á milli þeirra. Þessi viðmið skulu vera í samræmi við skilgreiningu fyrir viðkomandi gæðapátt í III. viðauka reglugerðar nr. 535/2011. Gert er ráð fyrir að Veiðimálastofnun komi með tillögu um viðmið og val gæðapátta fyrir ár, árósa og stöðuvötn en Hafrannsóknastofnun fyrir strandsjó. Samkvæmt bráðabirgðaákvæðum í reglugerð nr. 535/2011 skal Umhverfisstofnun leggja fram og kynna tillögu að vistfræðilegri flokkun yfirborðsvatnshlota (gildi fyrir gæðapætti) eigi síðar en 1. janúar 2015.

Athugasemdir vegna tímaáætlunar

Í ljósi framangreindra athugasemda leggur Veiðimálastofnun til eftirfarandi breytingar á töflu 1. á bls. 34:

Liður 7. Lýsing á eiginleikum yfirborðsvatnshlota eftir gerðum.

Fram kemur að vinna við verklið 7 skuli hefjast haustið 2011 og ljúka um mitt sumar 2012. Í ljósi þess að samningar og tilteknir verkþættir hafa dregist leggur Veiðimálastofnun til að þessu verði breytt þannig að vinna við þennan verklið hefjist í lok árs 2011 og að fyrstu drögum verði lokið í árslok 2012.

Liður 17. Skilgreining viðmiðunaraðstæðna fyrir mismunandi gerðir yfirborðsvatnhlota.

Fram kemur að vinna við þennan verklið sé talin hefjast í lok árs 2011 og ljúka í árslok 2013. Í ljósi þess að samningar og tilteknir verkþættir hafa dregist leggur Veiðimálastofnun til að þessu verði breytt þannig að vinna við þennan verklið hefjist í lok árs 2012 og ljúki vorið 2014.

Liður 18. Skilgreining á vistfræðilegu ástandi fyrir mismunandi ástandsflokka.

Fram kemur að vinna við þennan verklið skuli hefjast síðla árs 2011 og ljúka í árslok 2013. Í ljósi þess að samningar og tilteknir verkþættir hafa dregist leggur Veiðimálastofnun til að þessu verði breytt þannig að vinna við þessa verkliði hefjist árið 2013 og ljúki um mitt ár 2014.

Virðingarfyllt,

f.h. Veiðimálastofnunar,

Halla Margrét Jóhannesdóttir